

Any XIV Núm. 502
ARTA 20 de Julio de 1930

DEU I PATRIA

PREUS
A ità i comarca, un any 4 ptes.
A fora id 6 »
Extranger id 10 «

VISIONS DE CATALUNYA

MALLORCA

ARTÀ I CAPDEPERA

Per anar a les Coves d'Artà la carretera us mena, de primer, fins a la llinda de la platja de Canyamel, plena de pins i d'ombres amables, i, des d'allí, un ramal nou obert damunt el traçat del vell camí de la costa, s'envola sobtadament tot seguint l'escorça de l'acantilat d'ametista del morro de Capdepera, al fons del qual, a dret fil de la timba, rondina amb un rum-rum de plaer la mar blava i infinita.

Tota la tarda d'ahir vam passar la passetjant pels encontorns de la vila — el poblat prehistòric de l'Alzinar de les Païsses, el talaiot de la Canova, els que hi ha a les engires del trencall de can Picapoc... — passejada que va deixar-nos l'esperit saturat del baf luxuriós del paisatge gras i puixant d'aquest clap de terra, i els ulls amb una punta d'espalmament produït per la llum fina i pura que l'amara d'una gràcia miraculosa.

Es veritat. La llum d'aquestes jocundes i menudes bressolades d'Artà, esbadellades entre flanc i flanc d'uns serrats suaus, tapissats de garrofers florits, de figueres de moro i coronats per unes mates d'un verd llustrós de menta, us dona com una mena de trastorn d'embriaguesa. Fa com aquells vinets clars i llaminers, amb un pensament de grogor de ginesta, que us els empasseu a gratcient, però, que aviat us puguen al cap i us encenen a la boca del cor una flameta viva.

Volguérem intentar, oi més, l'excursió a l'ermita de Betlem, des d'on s'atalaia la magnífica i majestuosa badia d'Alcúdia. Tanmateix, no tenguérem esma d'arribar-hi. Ens sentíem lassos i enlluernats, i a mitjan camí de la pujada ens posàrem a seure i a badar en silenci mentre el sol es decantava cap a ponent i es fonia com una rodella escarlata rera els puntillons ataronjats

del Puig Major, la terra i el cel s'ajuntaven a mig aire en una besada voluptuosa, els camps tornaven morats, la mar llunyana es feia esborradissa sota un tel de calitja, les carenes dels serradals agafaven una lluentor de perla i la vila d'Artà, caragolada i barbaflorida a l'entorn d'un pujolet punxagut, s'abrandava pomposament com una gran custodia d'or.

Aquest matí, doncs, a la fresqueta, quan les perdus escotxinaven en els rostos tous de murtra, i els terrero's, amagats per dintre l'entrecor carnosa dels figuerals, començaven a entonar llurs cantúries lentes i monòtones, hem sortit pel camí de Canyamel. El nostre xofer, ultra ésser un guia molt expert, resulta que també escriu versos d'allò més ben fets, de bell antuvi ens ha advertit que era debades el nostre desig de voler visitar les coves en hora tan matinera, posat que el que té les claus de la reixa de les tals coves és un vellet que es lleva tart i que no li vé d'un pam de posar-se a la feina. El més prudent, per tant seria anar de dret a la Torre de Canyamel, vetusta construcció militar, molt curiosa i ben conservada, situada en un planell tot romàntic cenyit de pins i de mar, i, després, aturar-nos a la plat-

Talaiot de les Païsses - (Monument megalític) ARTÀ (Mallorca) CLIXÉ - J. Sanxo.

ja que té a l'espona, lloc deliciosament poètic i fresquivol, digne d'ésser cantat per la pulcra i sobirana musa de Virgili.

— Precisament he «duit» —afegeix— les primeres estrofes d'un poema que estic component i que es dirà «La nova Arcàdia». Si vostè es digna escoltar-me jo, amb molt de gust, les hi llegiré.

Pel tast preliminar que el minyó tot marxant velosment, m'ha deixat assaborir dels seus versos, dedueixo que aqueixa nova Arcàdia que ell vol descriure es tracta de la platja de Canyamel, vista en un jorn d'estiu, en dia de festa, assegut a l'ombra d'un pi de la ribalta, mentre les brèvoles onades de la mar tranquil·la s'enfilen mansament damunt la llongada del sorra-moll, i la multitud s'escampa per sota l'arbreda, les parelles festejadores s'arre-ceren en els tenderols que formen els xuclaments, els llentiscles i les rí-dortes dels ribassos, els atlots i les atlotes s'em-paiten i neden amb joiós rebullici i la gent madura i entenimentada s'ajaça a l'herbei i romàn beatament adormiscada de panxa en l'aire.

Gent feliç! Ells passaràn pel món sense que ningú no es recordi mai més de la seva existència, però mentrestant, humils i ignorats com són, en treuen tot el bon suc d'aquesta vida terrena, i gusten l'amor a desdir i es rebegen com uns déus petits en la pau i bonança d'aquesta dolcíssima Arcàdia de la platja de Canyamel.

— Vol devallar, el senyor? — em pregunta el xofer, al bo del meu encís contemplatiu.

— No, no. Avant! ¿Quin paper i fariem nosaltres, pobres intrusos, entremig d'aquesta multitud contenta? Hem tornat a arrencar, doncs, i hem continuat carretera amunt fins a la fantàstica boca de les Coves oberta al caire de l'espadat, sobre mateix de la mar. Hem pujat les altes escales de pedra que donen accés a la gorja fosca, pregona i tacada de rovell com regalims de sang quallada i hem trobat el vell guarda el sarpeu de la reixa, tot atrafegat per encendre una làmpara de petroli

entossudida a no voler anar bé.

—Que n'hi ha per gaire, Miquel?— li ha dit el xofer, al cap d'una llarga estona d'esperar-nos veiam com acabarien les manobres del vell.

—No; una mica— ha respost a quest, sense aixecar el cap—. Un parell d'hores.

Tant se val que ho deixem córrer, doncs. Ja tornarem un altra dia, amb l'esperança de trobar la làmpara encesa.

Torre de Canyamel. -Antiga fortalesa gòtica. CLIXÉ-J.S anxo.

(Seguirà)

Joan SANTAMARIA

FESTA DE SANT BONAVENTURA

REPART DE PREMIS

Dia 13 d'aquest mes celebrarem en el convent la festa de S. Bonaventura, patró del col·legi del mateix nom.

Al matí a les 9 i mitja se cantà tercia, i a les 10 començà l'ofici que celebrà el Rvt. P. Atoni Mojer assistit dels PP. Juan Domenge i Esteve Cladera, de diaca i subdiaca respectivament. Ocupà la càtedra de l'Esperit Sant, el benivolgut P. Bartomeu Alorda. Ens descrigué minuciosament la vida del Sant i feu un estudi biogràfic ben complet. Després feu remarcar l'importància de la seua figura com home de ciència concluint que així com hi ha solsament un Moises, un Plato, un Demostenes i un Alexandre Magne, així també hi ha un sol S. Bonaventura. Acaba son parlament, ple de belles figures i il·luminoses comparances, implorant les benediccions del Sant per la distingida senyora D.ª Magdalena Vives Font que generosament restaurà la capella i poc després l'exornà amb dos valuosos quadros que són una veritable joia artística. Adhuc demana beneis i il·luminàs als professors del dit col·legi els Rvts. PP. Antoni Mojer i Esteve Cladera, i finalment prega al Sant miras als col·legials i amb sa mirada els il·luminàs i els conduís pels dreturers camins de la justícia santedat.

El capvespre, després de la funció religiosa dedicada al Sant Patró del col·legi, se celebrà en el claustre del convent una tarde literari-musical segons el sigüent programa:

Himne a S. Bonaventura, coro.

Perles, poesia, per Bartomeu Gili.

Diàlec, per Xerafi Guiscafré i Antoni Espinosa.

A una rosa, poesia, per Bartomeu Esteva.

Diàlec, per Miquel Fuster i Antoni Brunet.

Caragol treu banya, coro.

A una cigala, poesia, per Juan Serra.

No ploreu, poesia, per Antoni Esteva.

Salta, salta cavallet, coro.

Sabata per son peu, diàlec, per Bernat Llodrà i Miquel Llodrà.

Els atributs del meu sogra, per Pau Morey

Cançó del treball, coro.

Llum i fosca, per Llorenç Rayó.

Gloses, per Juan Amorós.

La oració de la tarde, coro.

Una copla a la Virgen, diàlec.

Man homo, coro.

La cruz del mártir, comèdia.

Repartició de premis.

Acte seguit en el saló escola s'inaugurà l'exposició la qual és d'admirar

ja per la gran quantitat de treballs realitzats durant l'any, ja per la netedat i perfecció en que estan fets.

En la exposició hi trobam mapes, dibuixos a llapis negre i de colors, dibuixos geomètrics i pintures aquarel·les. Hi trobam també, làmines de dictat i copiat, composicions i cartes originals totes elles adornades amb una flor, o un ocellet o un paisatge que dibuixà la tendre ma del alumne. Encar hi veim amb gran sorpresa grossos albums de làmines de tota mena de comptes

Sincerament donam l'enhorabona als professors per llur activitat i per l'encert i èxit de l'esmentada exposició i els pregam continuïn en llurs afers escolars amb igual entusiasme per tal de contribuir a la prosperitat científica i moral del poble d'Artà.

CROQUIS

ARTANENC S

PER

FELIX

Estan a la venda.

NECROLOGIA

En Jaume Sancho ha mort. I raidora malaltia que secretament minava el seu cos, als pocs dies de manifestar-se exteriorment, acabà amb ell.

Recòs dins la nostra vila per una desgràcia en l'escullir professió, la seua intel·ligència privilegiada resistí la fossilificació tan pròpia de la vida de poble i allistant-se a les files dels solitaris posà de relleu la seva força en dos dels rams del saber humà, l'un l'estudi de la arqueologia principalment la ceràmica, de la qual arribà a reunir una de les millors col·leccions de Mallorca, l'altre, la fotografia en la qual era considerat com un vertader artista.

EN JAUME SANCHO TOUS

APOTECARI

morí cristianament el dia 17 prop passat a l'edat de 45 anys, haguent rebuts els Sants Sagraments.

(A. C. S.)

Els qui el ploren: la seua esposa Maria del Carme Tous, fills Pere, Geroni, Francisca, Maria del Roser, Esther i Jaume; germà Mateu i cunyada Agustina Barrios, tios, ties i demés parents, al fer a sebre als seus amics i coneguts pèrdua tan gran, les preguen vulguin tenir-lo present en les seves oracions.

(A. E. R. I. P. A.)

Si en la primera causava admiració el material col·leccionat, contribuï amb la segona a difondre d'una manera extraordinària el coneixement de la nostra vila per tot el món, els seus clixés, especialment els de les coves, vertaderes obres d'art, corren per tot arreu i son motiu perquè els turistes acudescuin a admirar d'aprop lo que tan ben presentat veuen en el paper.

El seu caràcter afable, atreia els qui el coneixien de lo qual n'es prova les innombrables amistats amb que contava.

Era Apotecari titular de la nostra vila, vocal de la Junta de Sanitat i de la d'Instrucció Pública i formava part de la Junta del Museu com a Conservador de la Secció Arqueològica.

La nombrosa concurrència a l'enterrament i als funerals celebrats al dia 19 posaren de manifest el sentiment del poble per aquesta mort.

Al associar-nos al dol de sa família per aquesta irreparable pèrdua, demanem als nostres subscriptors una oració per l'ànima del finat. A. C. S.

IV Congrés d'Història de la Corona d'Aragó

PALMA DE MALLORCA
Maig de 1931

BAIX EL PATRONATGE DE LA EXCMA.
DIPUTACIÓ DE BALEARS I L'EXCM.
AJUNTAMENT DE PALMA

CARTELL

El Comitè Executiu del IV Congrés d'Història de la Corona d'Aragó compleix gustosament el deure de fer públic el següent cartell:

I

El quart congrés d'Història de la Corona d'Aragó, tindrà lloc a Palma de Mallorca durant el mes de maig del vinent any de 1931, en els dies, hores i local que seràn oportunament assenyalats.

II

Podràn pendre part en el dit congrés totes les persones inscrites abans del dia primer del dit mes.

III

La inscripció general es farà mitjançant la cuota de deu pessetes la qual donarà dret a un exemplar de les publicacions que's fassin, a invitació per a les festes i actes que sien organitzats a honor del congressistes, i a la rebaixa de preus que s'obtinguin en vapors ferrocarrils i excursions.

IV

Aquelles persones amants de la cul-

tura del país que desitgin cooperar més intensament als fins del congrés, abonant una quota no inferior a cinquanta pessetes durant el títol *Congressistes Protectors*, i amb ell gaudiràn de totes les ventatges i drets concedits als congressistes numeraris.

Les Corporacions i Societats Culturals podràn inscriure's com a congressistes col·lectius, mitjançant una quota no inferior a vinticinco pessetes la qual, donarà dret a la designació de tres representants.

V

Els senyors Congressistes podràn enviar al Congrés memòries i comunicacions relacionades amb el període històric comprès entre l'elecció de Ferran d'Antequera i la mort de Ferran el Catòlic, així com sobre el Compromís de Casp, que quedà sense estudiar en el Congrés anterior.

VI

En els actes oficials del Congrés seran de lliure us les llengües de l'antiga Corona d'Aragó. Les comunicacions i memòries s'admetràn igualment escrites en altres idiomes.

VII

El Congrés acordarà, segons el seu propi reglament, tot quant fassa referència a la lectura i publicació dels treballs.

VIII

Seran organitzades excursions i visites col·lectives als indrets i monuments d'interès pels Srs. Congressistes.

IX

Totes les adhésions i comunicacions deuran dirigir-se a la Secretaria del Congrés, Diputació Provincial de Balears, Palma de Mallorca.

X

Per a la millor orientació del Congrés, es recomana als Srs. comunicants, vulguen donar compte a la Secretaria del mateix dels temes que pensin tractar, i a ells serà comunicada al mateix temps nota dels Srs. congressistes que h'han triat els mateixos temes, a fi de treballar amb unitat de col·laboració i evitar repeticions.

DE CA NOSTRA

— Treballant a Sa Torre el paredador Massià Ginard (a) Monseriu tengué la desgràcia de produir-se importants cremadures als brassos, mans i cara produïdes al manipular un pastó de calç. Inmediatament fou transportat al dispensari de l'Hospital on li fou practicada la primera cura, i després al transladaran al seu domicili.

Li desitjam prònta curació.

— El temps segueix insegur, el batre se fa en dificultat degut a que el sol se tapa moltes estones per lo qual la

palla queda molt mal treballada i dolenta.

— Els cereals no donen conta, les pluges abundants han estat perjudicials i a la fi tengueren molt mal granar. De faves si que n'hi ha hagudes moltes però en general mal granades també.

— El bestiar de llana va bé, però els porcs, molt malament, la pesta fa estralls per tot el terme de manera que ja se pot contar l'anyada com a dolenta.

— De Costa Rica va arribar el passat diumenge el nostre bon amic Sr. Antoni Alzamora (a) Garrit per passar una temporada amb sa família.

— La Caixa Rural celebrà el passat diumenge Junta General ordinària, en la qual, després de llegida i aprovada l'acta de l'anterior, se lletgi l'estat de comptes del primer semestre d'enguany. En ell se nota un notable augment en el moviment general.

Se dona, compte amb la natural satisfacció, de la disposició del Ministeri del treball, per la qual s'exceptuen les Caixes Rurals de l'Estatut de l'Estalvi.

— Se troba bastant aliviat de la malaltia que fa una mesada el té en el llit el jove estudiant de medicina en Francesc Blanes Sureda.

— El vinent dijous dia 24 se beneirà en el Carregador un bellíssim oratori dedicat a Santa Catalina Thomàs fet contruir per les famílies estiuetjants en aquelles plajes.

REGISTRE

NAIXAMENTS

Maig, 29 — Juan Servera Perelló de n'Andreu Rumbante i na Rosa Porro.

Juny, 3. — Gabriel Mestre Genovard de n'Antoni Puig i na Catalina Cunfita. Dia 4, Pere Matemales Llinàs d'en Juan i na Juanaina Paies.

MORTS

Juny, 27. — Maria Ginard Esteva (a) Violina, viuda, de 71 anys, de paràlisi.

Juliol, 7. — Antoni Santandreu Surede, parvul. Miquela Lliteras Lliteras de ses Terretes, fadrina, de tuberculosi pulmonar.

MATRIMONIS

Maig, 28 — En Pere Torres Pascual (a) Bauc amb na Maria Bisquerra Pascual de sa Cova, fadrins.

Juny, 5. — Jaume Femenias Lliteras, (a) Guries amb na Maria Lliteras Nadal (a) Figuereta, fadrins. Mateu Nicolau Ginard (a) Metlé amb na Margalida Jaume Canet (a) Pistola, fadrins. Dia 18, Antoni Sard Lliteras de S. Pussa de Son Servera amb na Isabel-Maria Esteva Esteva de Sa Cabaneta, fadrins.

Royal Fruit

Beguda exquisita, elaborada amb extracte de fruites. Prova'u le, és deliciosa.

GASSESES Y SIFONS

Fabricant:

M. MUNTANER FLAQUER

Fàbrica i despaig:

P. DES MARXANDO. Artá

No descuideu de visitar la nostra casa

En ella hi trobareu tot lo necessari per satisfer el gust més refinat.

Se serveixen LUNCHS amb
prontitut i perfecció

GRAN COLMADO L'ESPERANÇA

P. DEL MARXANDO 3. ARTA

JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá, Palma i Capdepera i heiva cada dia.

Serveix amb prontitut i seguretat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38.
Artá: Palma n.º 3.

Automòvils de llogar

DELS GERMANS

SARD (a) Terres

Tenen servici combinat amb el
Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demás punts de Mallorca a preus convinguts.

Carré A. Blanes, n.º 41. } ARTA.

Panaderia "VICTORIA"

(ES FORN NOU

de Bartomeu Esteva

Successor de Miquel Roca Castell

A sa botiga hi trobareu sempre: pans, panets, galletes, bescuits, rollets, i tota clasa de pasticeria.

Se serveix a domicili.

Netedat, prontitut i economia

C. de Palma 3 bis. ARTA

NAUMAN

MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

Es la fábrica para dichas máquinas mas grande del continente.

(MARCA ALEMANA)

Depositario exclusivo en ARTA

CAN GANANSI

ALMACENES MATONS

— DE —

RAFAEL FELIU BLANES

C. DE JAIME II NÚM 39 A 149

Palma de Mallorca

Sastrería para Señora y Caballero
Artículos y novedades para vestir
de todas clases.

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM
DE RAÇA, GUNIS, COLOMS,
ALIMENTS ESPECIALS PER
POLLS, I Ponedores, INCUBADORES;
ANELLES. PLANS
I CONSULTES.

CONSELL - MALLORCA

AGENCIA DE ARTA A PALMA Y
-- VICEVERSA DE --

ANTONI GILI (a) Comuna
SERVICI DIARI EN PRONTITUT I
ECONOMIA DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI

DIRECCIO:

Palma -- Banch de S'oli, 24
Artá--Can Comuna Centro

== Panaderia Moderna ==

DE

JUAN MATEMALES

Diariament elabora: pá, panets i pastes de totes classes.

BON SERVICI, NETEDAT I
ECONOMIA

Carré del Sol, 2. Artá

Rafel Sastre (a) Vergé

PINTOR

Ofereix els seus servicis

Especialitat en automòvils
i carretons

reproduccions i retrats
C. de la Sombra-ARTA

FONDA
"LAS PALMERAS"
PLASSA MAJOR, 20 i 21 (PALMA)
NOVA DIRECCIÓ

A CARREC D'EN

Juan Bauzá Pou

Servici esmerat i econòmic—
Menú exquisit i abundant—Ha-
bitacions netes i ventilades.

FABRICA DE FIDEUS
i tota classe de pastes alimen-
tícies d'en

NICOLAU CARRIO

Carré de Palma, n.º 48

Preus sens competència

Agost, dia 3, ?..
MIQUEL ROCA CASTELL